



Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Indemniteit

Een garantieregeling voor tentoonstellingen
en langdurige bruiklenen



Indemniteit

Een garantieregeling voor tentoonstellingen en langdurige bruiklenen

Inhoud

Inleiding 3

Procedure 5

Resultaten 19

Inleiding

De prijzen van (kunst)voorwerpen zijn de laatste decennia enorm gestegen. De verzekering van geleende objecten is daarom vaak een probleem bij het organiseren van tentoonstellingen. Om bijzondere exposities toch mogelijk te maken hebben het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en het ministerie van Financiën de indemniteitsregeling in het leven geroepen.

Indemniteit betekent schadevergoeding. De indemniteitsregeling is een garantieregeling waarbij de Nederlandse staat een deel van het risico op schade aan en verlies van bruiklenen overneemt. Door het verlenen van indemniteitsgarantie is de verzekeringspremie voor het museum aanzienlijk lager dan zonder deze garantie.

Alleen wanneer schade of verlies optreedt, wordt daadwerkelijk geld uitgekeerd. Als er niets gebeurt, vervalt de indemniteitsverklaring na de tentoonstelling en komt aan het gehele proces geen geld te pas.

De regeling is in 2005 ondergebracht bij het Instituut Collectie Nederland dat in 2011 is opgegaan in de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Collectiemobiliteit

Nederland is een van de twintig landen van de Europese Unie (27 lidstaten) die een indemniteitsregeling hebben. Door het beperken van de verzekeringskosten draagt de Rijksdienst bij aan de realisatie van tentoonstellingen en langdurige bruiklenen van uitzonderlijk belang in Nederland. Hiermee wil de Rijksdienst publieksbereik en (internationale) collectiemobiliteit bevorderen.

Percentage

Het risico dat de staat per tentoonstelling of langdurig bruikleen kan overnemen is een percentage van de totale verzekerde waarde van de geleende voorwerpen. Op basis van dit indemniteitspercentage wordt per aanvraag het garantiebedrag bepaald. Het indemniteitspercentage wordt vastgesteld door de ministeries van OCW en Financiën samen. Een indemniteitsverklaring is altijd gekoppeld aan een verzekeringspolis. De verzekeringsmaatschappij draagt het resterende risico.

Eigen risico

Bij de indemniteitsregeling geldt voor het museum een eigen risico per geval met een maximum voor de duur van de expositie. De hoogte is afhankelijk van de totale verzekerde waarde van de voorwerpen waarvoor indemniteitsgarantie is afgegeven. Ook in het geval van langdurige bruiklenen geldt een eigen risico. Het is aan het museum om dit eigen risico wel of niet te verzekeren.

Plafond

De indemniteitsregeling kent een plafond dat wordt vastgesteld door de ministeries van OCW en Financiën. De hoogte van dit plafond bepaalt het maximale totale indemniteitsbedrag waarvoor de Nederlandse staat *op enig moment* garant kan staan. Als een aantal musea in dezelfde periode gebruik wil maken van de regeling, kan het plafond worden overschreden. Dat houdt in dat niet voor alle tentoonstellingen garantie kan worden afgegeven. Dan geldt: wie het eerst komt, wie het eerst maalt.

Welke bruiklenen?

Indemniteitsgarantie kan worden aangevraagd voor tijdelijke tentoonstellingen en langdurige bruiklenen die van uitzonderlijk belang zijn voor Nederland. De regeling geldt alleen voor bruiklenen uit het buitenland en voor bruiklenen uit particuliere collecties in Nederland die niet openbaar toegankelijk zijn. Dat de regeling alleen voor *kunst*tentoonstellingen geldt, is een hardnekkig misverstand. Ook voor bijvoorbeeld volkenkundige of natuurhistorische objecten kan garantie worden aangevraagd.

Welke instellingen?

Instellingen die zijn gespecialiseerd in het beheren van museale collecties, het organiseren van tentoonstellingen of het tentoonstellen van langdurig in bruikleen gegeven voorwerpen, kunnen voor indemniteitsgarantie in aanmerking komen. De instelling dient openbaar toegankelijk te zijn.

Procedure

Aanvraag

Een indemniteitsaanvraag moet tijdig worden ingediend en specifieke informatie en documenten bevatten. Zo moet worden aangegeven wat het belang van de tentoonstelling is, de omvang, het verwachte aantal bezoekers en de publiciteit. Voorts zijn de begroting, een overzicht van de tentoon te stellen objecten, het bewijs van korting op de verzekeringspremie, het faciliteitenrapport en het calamiteitenplan verplichte documenten.

Het samenstellen van een aanvraag varieert van enkele uren tot enkele dagen, afhankelijk van de routine die men heeft met de procedure en de beschikbaarheid van bestaande documenten die voor de aanvraag gebruikt kunnen worden.

In de tijd tussen het indienen van de aanvraag en het begin van de tentoonstelling kan nog veel gebeuren. Om die reden is het toegestaan dat de bruikleenlijst in de aanvraag enkele toezeggingen en schattingen bevat. De aanvraag wordt beoordeeld op deze bruikleenlijst. Als na het verlenen van garantie nog wijzigingen optreden moet voor het begin van de presentatie daarvan opgave worden gedaan aan de Rijksdienst. De Rijksdienst kan vervolgens besluiten het indemniteitsbedrag naar boven of naar beneden aan te passen.

Behandeling

Na ontvangst van een aanvraag krijgt het museum een ontvangstbevestiging. Als de aanvraag aan de voorwaarden voldoet, wordt deze in behandeling genomen. De Rijksdienst brengt vervolgens standaard in wisselende duo's een bezoek aan de instelling waar de bruiklenen worden tentoongesteld.

Het verzoek om garantie wordt beoordeeld op basis van de schriftelijke aanvraag, de verplichte bijlagen en het bezoek op locatie. Bij de beoordeling spelen inhoudelijke en financiële criteria een rol. Daarnaast wordt de veiligheid van de tentoonstellingslocatie getoetst met het oog op de risico's voor de bruiklenen. Ongeveer tien weken na ontvangst van een aanvraag ontvangt het museum de indemniteitsverklaring of een afwijzing met redenen. Beide verklaringen zijn beschikkingen in de zin van de

Algemene Wet Bestuursrecht waartegen bezwaar kan worden gemaakt. Doet zich na verlening van de garantie geen verlies of schade voor, dan hoeven noch de instelling noch de Rijksdienst enige actie te ondernemen en vervalt de verklaring.

Informatie

Zie www.cultureelerfgoed.nl voor een overzicht van voorwaarden en beoordelingscriteria. Hier vindt u ook een aanvraagformulier en de volledige tekst van de regeling. In deze regeling staat ook het actuele indemniteitspercentage en -plafond.

Inlichtingen bij de Infodesk, info@cultureelerfgoed.nl, 033 – 421 7 456 of bij Marja Peek, Coördinator Indemniteit, m.peek@cultureelerfgoed.nl, 020 – 305 4 721.

HERMITAGE  AMSTERDAM

Matisse tot to Malevich

Pioniers van de
Pioneers of
moderne kunst
modern art from
uit de Hermitage
the Hermitage

6 maart / 17 september 2010

BankGiroLoterij
ALYDIA MAAT JE KUNST
HOOFDSPONSOR
Fortis Bank
Nederland
PHILIPS
SPONSOR
KPMG
Tunisie
Hertog
AON
PARTNER
X
SUBSIDIENTEN: Staat der Nederlanden / Provincie Noord-Holland / Gemeente Amsterdam
PARTNER VAN DE HERMITAGE: VSBfonds
TOUW

Oordeel zelf!



RIJKS MUSEUM
amsterdam

t/m 15 december

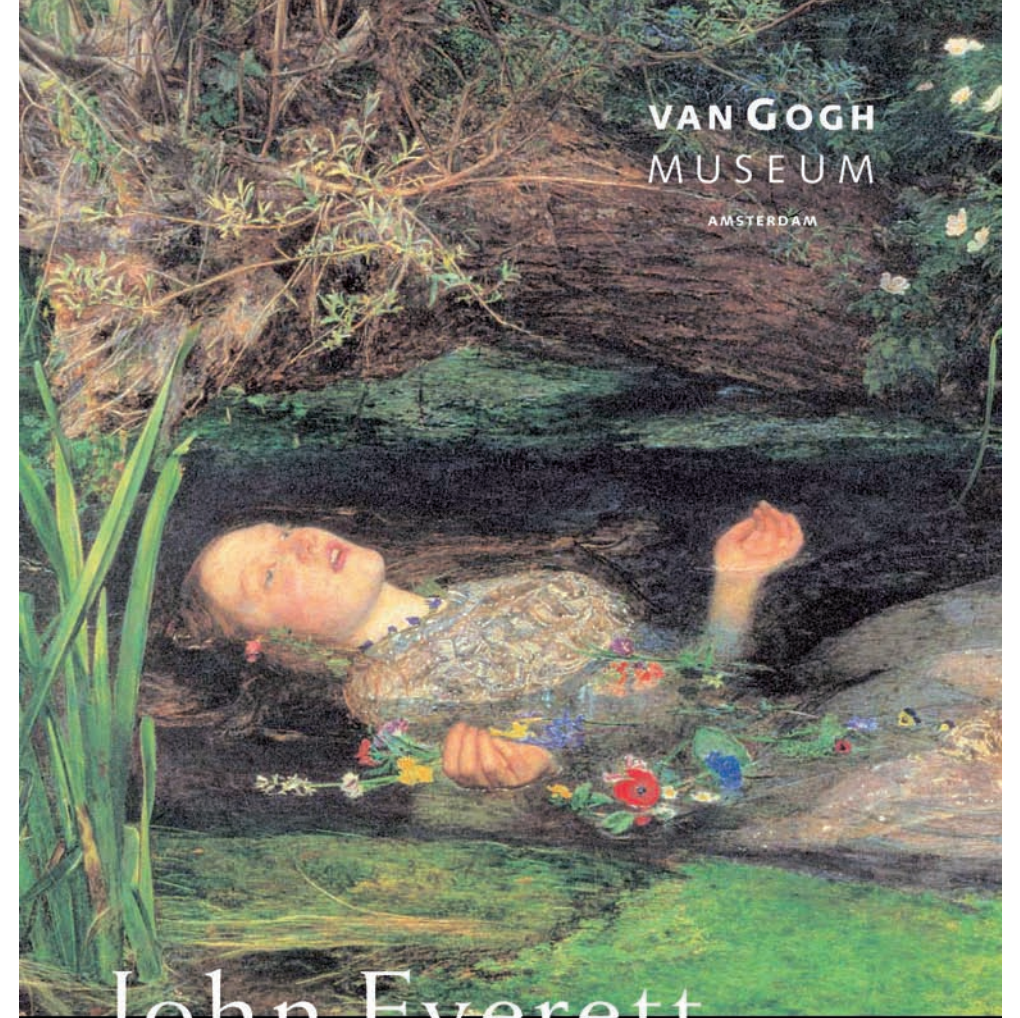
ING 

De laatste
Caravaggio

3 december 2010 t/m
13 februari 2011

REMBRANDTHUIS

Jodenbreestraat 4 • Amsterdam • 020 5200400 • www.rembbrandthuis.nl



VAN GOGH
MUSEUM

AMSTERDAM

John Everett
Millais

15.02 2008 – 18.05 2008

MUSEUM DE LAKENHAL

i.s.m. het Rijksmuseum

Lucas van Leyden en de Renaissance



Leiden, t/m 26 juni 2011

www.lakenhal.nl

museum | het | valkhof | nijmegen

kunst en
archeologie

De wereld van
Katherina

Devotie, demonen en
dagelijks leven in de
15^e eeuw

*Een getijdenboek van
wereldklasse ontsloten!*

10-10-2009 t/m 03-01-2010



FAKSIMILE VERLAG LUZERN



VSBfonds

Prins Bernhard



Cultuurfonds



provincie
Gelderland



SNS REAAL



ZABAWAS

GA OP STAP MET DE PRINS IN HET MALIEBAANSTATION




Royal Class
vorstelijk reizen

15 APRIL - 5 SEPTEMBER

HET SPOORWEGMUSEUM

museum Beelden aan Zee



Vrouwen, ruiters en kardinalen

De beeldhouwkunst van Marino Marini
en Giacomo Manzù 26.06-01.11.2009

Harteveltstraat 1 | 2586 EL Scheveningen | (070) 358 58 57 | Dinsdag t/m zondag 11.00-17.00 uur | www.beeldenaanzee.nl



Prins Bernhard Cultuurfonds BankGiroLoterij

*Passion for Perfection
Islamic Art from
the Khalili Collections*

De Nieuwe Kerk Dam Amsterdam

[illegible]

KPMG

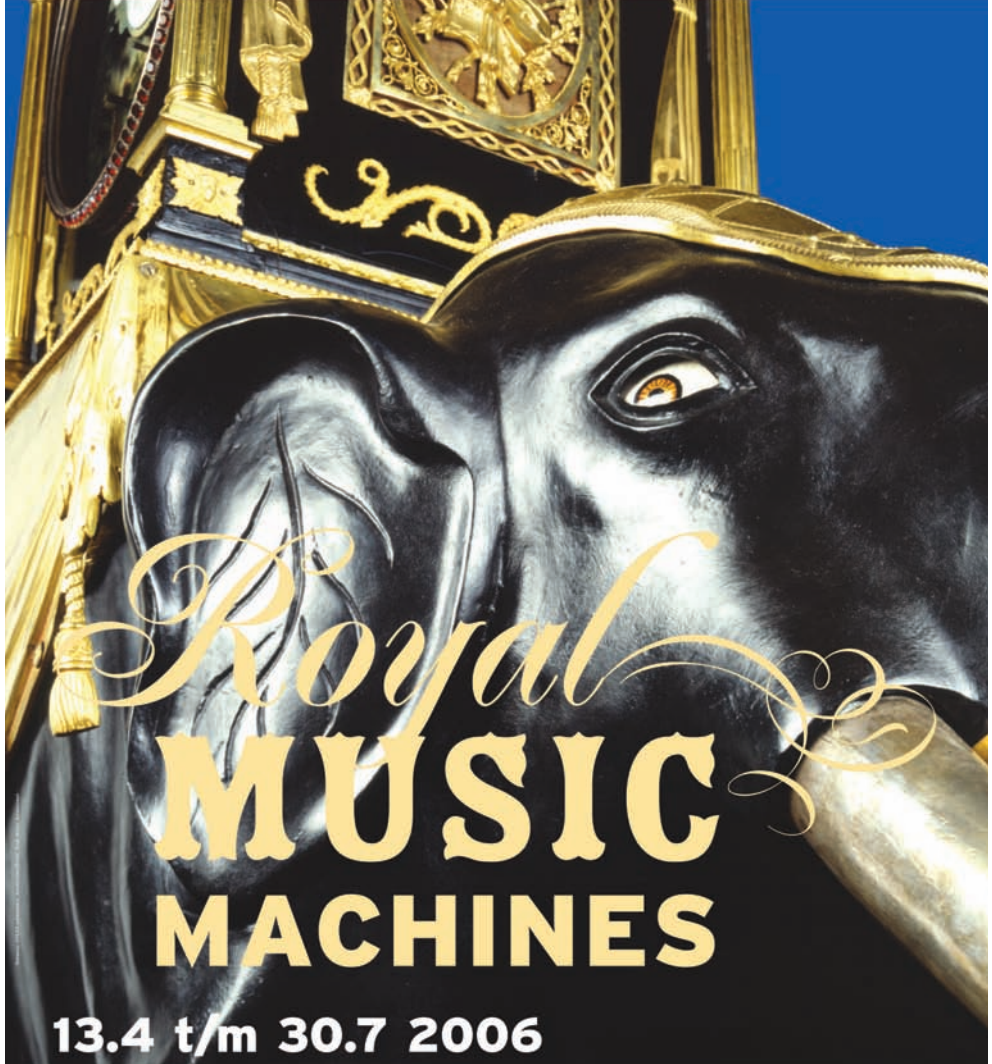
STAPLES

Ave

ZABAWAS

IN SAMENWERKING MET O.A.:

Musée du Louvre, Parijs - State Hermitage Museum, St. Petersburg
Metropolitan Museum of Art, New York - Palace Museum, Verboden Stad, Beijing



Royal MUSIC MACHINES

13.4 t/m 30.7 2006

NATIONAAL MUSEUM VAN SPEELKLOK
TOT PIEREMENT, UTRECHT
WWW.MUSEUMSPEELKLOK.NL



VAN DE MAKERS VAN 'HET TERRACOTTA LEGER...'



GOUD UIT GEORGIË

DE MYTHE VAN HET GULDEN VLIES

6 MAART T/M 27 JUNI 2010




Drents Museum

BRINK 1 + ASSEN + T (0592) 377 773 + INFO@DRENTSMUSEUM.NL + WWW.DRENTSMUSEUM.NL

HOOPSPONSORS

DRENTS MUSEUM

BEGIJNTIGER

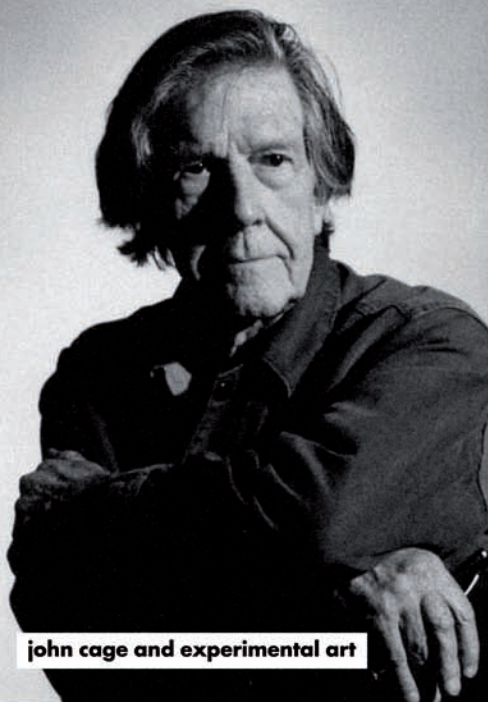
SPONSORS TENTOONSTELLING

MET DATUM AAN

IN SAMENWERKING MET



the anarchy of silence john cage



john cage and experimental art

John Cage: foto: Peter Lindbergh, 1980. Courtesy: Estate of John Cage
BONDERD 18 HEERLEN
0031(0)455772200
WWW.SCHUNCK.NL

04 09 T/M 28 11 2010
OPENING 03 09 2010 20.00 UUR

SCHUNCK*



provincie limburg

Resultaten

De eerste versie van de indemniteitsregeling stamt uit 1989. Vanaf 2005 is de uitvoering in handen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Werden tussen 1989 en 2005 gemiddeld vijf indemniteitsaanvragen per jaar ingediend, de laatste jaren is dit gemiddelde vijftien. Tussen 2005 en 2011 zijn in totaal 77 indemniteitsaanvragen ingediend. Daarvan zijn er 67 gehonoreerd. Vijf musea hebben de aanvraag zelf ingetrokken en de Rijksdienst heeft er vijf afgewezen. In totaal hebben 24 verschillende musea aangevraagd. Voor de 67 tentoonstellingen is slechts een keer een schadebedrag van bijna € 7.000,- uitgekeerd.

Tentoonstellingen

Vooral zeventiende-eeuwse schilderkunst is onder de indemniteitstentoonstellingen goed vertegenwoordigd. De meeste tentoonstellingen (67%) zijn gewijd aan schilderkunst. Ongeveer 17% toont werken op papier (prenten, tekeningen, affiches, etc.) of een combinatie van schilderijen en werken op papier. De overige exposities (16%) bevatten sculptuur, manuscripten, gebruiksvoorwerpen, sieraden of overige objecten. Ruim 35% van de bruiklenen dateert uit de zeventiende eeuw, ongeveer 20% uit de negentiende eeuw en een andere 20% uit de twintigste eeuw. De rest van de objecten stamt uit de vijftiende of zestiende eeuw of bestaat uit archeologische objecten van voor de jaartelling. Soms gaat het om omvangrijke tentoonstellingen met tientallen voorwerpen zoals de 'blockbusters' *Aan het Russische Hof*, de openings-tentoonstelling van de Hermitage Amsterdam (2009), of *De grote ogen van Kees van Dongen* in Museum Boijmans Van Beuningen (2010-2011). Ook kleine presentaties kregen indemniteitsgarantie: *Te gast: Vermeer uit Washington* (2009) in het Rijksmuseum, of *De laatste Caravaggio: Johannes De Doper* in Museum Het Rembrandthuis (2010-2011). De laatste presentatie ging om één schilderij.

Premiekorting

In de periode van 2005 tot en met 2010 is in totaal ruim € 2.500.000,- bespaard op verzekeringspremies. Gemiddeld was de verzekerde waarde van de bruiklenen per tentoonstelling € 164.158.581,-. Voor deze tentoonstellingen zou de premie zonder indemniteitsgarantie gemiddeld € 125.256,- hebben bedragen, en met garantie slechts € 93.593,-. Gemiddeld waren de kosten van een tentoonstelling € 700.393,-.

Cultuurdeelname

Wat betreft de verdeling over Nederland bevinden musea die garantie aanvragen zich vooral in Noord-Holland (54%), gevolgd door musea in Zuid-Holland (37%) en Utrecht (6%). Buiten de Randstad is dat slechts 3%. Een tentoonstelling of presentatie met indemniteitsgarantie wordt gemiddeld door 115.000 mensen bezocht. In de periode 2005 tot en met 2010 trokken deze tentoonstellingen ruim 7.700.000 miljoen bezoekers uit binnen- en buitenland.

Neveneffecten

Onbedoeld bij de opzet heeft de indemniteitsregeling ook enkele belangrijke neven-effecten. Zo wordt zij ten eerste bij de musea die deze garantie krijgen en bij de bruikleen-gevers gezien als keurmerk.

Ten tweede hebben de musea door de beoordelingsprocedure en de financiële, inhoudelijke en veiligheidsvoorwaarden enkele maanden voor de opening een aantal zaken al op orde.

Overzicht tentoonstellingen

Vanaf 2005 tot halverwege 2011 heeft de Rijksdienst de volgende tentoonstellingen mede mogelijk gemaakt door het verlenen van indemniteitsgarantie.

Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	De Weense Vermeer. Een bijzonder bruikleen
Van Gogh Museum	Van Gogh tekenaar. De meesterwerken
Museum Het Valkhof Nijmegen	De gebroeders Van Limburg – Nijmeegse meesters aan het Franse hof (1400-1416)
Teylers Museum	Michelangelo
Museum De Lakenhal	Rembrandts Moeder
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	Droom van Italië
Museum Het Rembrandthuis	Rembrandt – Zoektocht van een genie
Museum Speelklok	Royal Music Machines
Museum Het Rembrandthuis	Rembrandt en Uylenburgh. Handel in meesterwerken
Rijksmuseum Amsterdam en Van Gogh Museum	Rembrandt-Caravaggio
Joods Historisch Museum	De ‘joodse’ Rembrandt
Museum De Lakenhal	Rembrandt Landschappen
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	Rubens en Brueghel Samen
Van Gogh Museum	Vincent van Gogh en het Expressionisme
Museum het Prinsenhof	De verleiding van Flora. Jan van Huysum
Gemeentemuseum Den Haag	Toorop in Wenen: inspiratie voor Klimt
Frans Hals Museum	Nicolaes Berchem. In het licht van Italië
Rijksmuseum Amsterdam	Rembrandt: portret van Catrina Hoogsaet
Museum Het Rembrandthuis	Minerva – portret van Rembrandt
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	Hollanders in beeld. Portretten uit de Gouden Eeuw
Van Gogh Museum	Max Beckmann in Amsterdam, 1937-1947
Museum Het Rembrandthuis	Rembrandt in Berlijn. Tekeningen uit het Kupferstichkabinett
Dordrechts Museum	De kroon op het werk: Hollandse schilderkunst 1670-1750
Gemeentemuseum Den Haag	Ordrupgaard – Van Courbet tot Kobke
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	Ode aan Coorte

Gemeentemuseum Den Haag	Picasso in Den Haag
Frans Hals Museum	't Zit in de genen! Vier schilders in één gezin: Dirck, Jan, Joseph en Salomon de Bray
Van Gogh Museum	John Everett Millais
Gemeentemuseum Den Haag	Lucian Freud
Museum Het Rembrandthuis	Maria Sibylla Merian. 'Vrouwenlevens tussen kunst en wetenschap'.
Van Gogh Museum	Van Gogh en de kleuren van de nacht
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	Bewonderde stad. Stadsgezichten uit de Gouden Eeuw
Frans Hals Museum	De gouden eeuw begint in Haarlem
Rijksmuseum Amsterdam	For the Love of God
Museum Boijmans Van Beuningen	Erasmus in beeld
Groninger Museum	J.W. Waterhouse. Betoverd door vrouwen
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	Groeten uit Bentheim, Jacob van Ruisdael
Frans Hals Museum	Rembrandt, een jongensdroom. De collectie Kremer
Rijksmuseum Amsterdam	Te gast: Vermeer uit Washington
Centraal Museum Utrecht	Scorels Roem. Hoe een Utrechtse schilder de Renaissance naar het Noorden bracht
Hermitage Amsterdam	Aan het Russische Hof
Museum Het Rembrandthuis	Jan Lievens (1607-1674). Loopbaan van een Wonderkind
Frans Hals Museum	Meer dan mooi - Sublieme landschappen
Museum Beelden aan Zee	Vrouwen, ruiters en kardinalen. De beeldhouwkunst van Marino Marini en Giacomo Manzù
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	Te paard! De wereld van Philips Wouwerman
Joods Historisch Museum	De verborgen meester. Meijer de Haan
Museum De Lakenhal	Van Doesburg and the International Avant-Garde: Constructing a New World
Gemeentemuseum Den Haag	Cézanne-Picasso-Mondriaan
Museum Valkhof Nijmegen	De wereld van Katherina. Devotie, demonen en dagelijks leven in de 15e eeuw

Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	Kamers vol kunst. 17de-eeuws Antwerpen
Rijksmuseum Amsterdam	Hendrik Avercamp: IJspret
Van Gogh Museum	Paul Gauguin. De doorbraak naar moderniteit
Museum Het Rembrandthuis	4 bruiklenen collectie Foundation Aetas Aurea
Gemeentemuseum Den Haag	Kandinsky en Der Blaue Reiter
Joods Historisch Museum	Gedurfd Verzamelen. Van Chagall tot Mondriaan
Hermitage Amsterdam	Matisse tot Malevich. Pioniers van de moderne kunst uit de Hermitage
Drents Museum	Goud uit Georgië. De mythe van het Gulden Vlies
Het Spoorwegmuseum	Royal Class, vorstelijk reizen
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	De jonge Vermeer
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis	Made in Holland. Oude Meesters uit een Amerikaanse privéverzameling
Museum Boijmans Van Beuningen	De grote ogen van Kees van Dongen
SCHUNCK*	John Cage and Experimental Art
Museum Het Rembrandthuis	Kabinet van een kenner. Prenten uit de Collectie Frits Lugt
De Nieuwe Kerk Amsterdam	Passie voor perfectie. Islamitische kunst uit de Khalili Collecties
Museum Catharijneconvent	Ongekende Schoonheid. Ikonen uit Macedonië
Museum Het Rembrandthuis	De Laatste Caravaggio
Van Gogh Museum	Picasso in Parijs, 1900-1907
Museum De Lakenhal	Lucas van Leyden en de Renaissance
Hermitage Amsterdam	Rubens, Van Dijck en Jordaens: Vlaamse meesters uit de Hermitage
Joods Historisch Museum	Van Dada tot surrealisme. Joodse avant-garde kunstenaars uit Roemenië, 1910-1938
Gemeentemuseum Den Haag	Parijs 1900-1960 stad van de moderne kunst
Rijksmuseum Amsterdam	Rembrandt & Degas – Twee jonge kunstenaars

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is onderdeel van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en treedt op onder de directe verantwoordelijkheid van de minister van OCW. De rijksoverheid draagt de verantwoordelijkheid om het cultureel erfgoed van nationale betekenis te beschermen. De taken die hieruit voortvloeien zijn ondergebracht bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Het instrumentarium waarover de Rijksdienst beschikt, bestaat uit een toepassingsgerichte onderzoeksagenda, kennis over ons roerend en onroerend erfgoed, wet- en regelgeving, en een subsidiebudget voor de instandhouding van het erfgoed. De Rijksdienst draagt ook zorg voor de (kunst)collectie van het rijk voor zover die niet in beheer is bij de voormalige rijksmusea.

Smallepad 5 | 3811 MG Amersfoort
Postbus 1600 | 3800 BP Amersfoort
033 – 421 7 421 | fax 033 – 421 7 799
info@cultureelerfgoed.nl
www.cultureelerfgoed.nl

Fotoverantwoording

Hermitage Amsterdam, Museum Het Rembrandthuis Amsterdam, Rijksmuseum Amsterdam, Van Gogh Museum Amsterdam, Drents Museum Assen, Museum Beelden aan Zee Den Haag, Schunck* Heerlen, Museum De Lakenhal Leiden, Museum Het Valkhof Nijmegen, Het Spoorwegmuseum Utrecht, Museum Speelklok Utrecht.

Colofon

UITGAVE: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
REDACTIE: Fransje Kuyvenhoven en Marja Peek
VORMGEVING: Studio Imago, Amersfoort

